

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben bármikor bevétel:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
szombat utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kőszíratok visszatérítését
vagy megőrségére nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, július 15

A kereszt alatt.

Czélnál a nagy halott: atyja mellett pihen. A hatalmas bibornok az egyszerű építőmester mellett.

Szétoszlottak a vendégek is, kik a magasra fölemelkedett új-aradi polgárfiut utolsó útjára elkisérték: a királyi, főhercegi képviselők, grófok, bárók, püspökök, képviselők, tábornokok. Olyan egyedül maradt a holttest, mint akármely szegény napszámosé.

Ez a halál demokracziája.

A mi körülötte van, az csupa emlékezet, merő levegő. Mikor lélekben hozzá szállunk, vele együtt képzelünk egy egész gyászoló sereget. Eszünkbe jut a temetésnek minden mozzanata: mindenikkel egy-egy nemtő vett búcsút a nagy halottól.

Mikor a circumdederunt szivbe márkoló, hatalmas dallama megcsendült, a vallás siratta el nagy főpásztorát. Nagyvárad és Biharmegye előkelőségei egy bibornoki kalap köré állva vettek részt a szertartáson: mintegy búcsút véve a szent bibortól, melynek fényét Schlauch árasztotta Nagyváradra. A mint a király képviselőjét láttuk, eszünkbe jutott, hogy megint kevesebb azoknak száma, a kik a királyt őszinte ragaszkodással fűzték a nemzethez. Megjelentek a katolikus autonomia minden pártjának képviselői: az országszerte ébredő és diadalra törekvő katolikus szellem kesergett erős vezére halálán. Mikor a templomba mentünk, sehol semmi gyász; minden úgy van, mint mikor Schlauch bibornok élve, teljes ornátusban tartotta bevonulását az Ecce sacerdos magnus hangjai mellett. Csak egy int a veszteségre, de ez az intelem elég: a szószék, Schlauch bibornok erős vára gyászszal van bevonva s négy ékeszavú püspök ajkán csak az egyszerű ének csendül meg:

Absolve Domine!

A vallásosság, az államférfiai bölcsesség, a tudomány, az ékesszólás, a dicsőség szellemei itt búcsúztak el tőle Nagyváradon. Temesvárra egy sereg zizegő koszorú kísérté mindössze, fekete szalagokkal, hideg feliratokkal.

Vajjon miről suttogott az a ráfektetett nagy sereg virág a halottnak, a ki életében annyira szeretett a virágokkal társalogni?

Láttam egy fehér lilium koszorút; gyöngéd női kéz küldte, asszonyi igaz

könnyek hervasztották meg. Szépet beszélhetett ez a hófehér virág arról a vigasztaló szivről kinek hálából küldték s hogy azért annak vége is por és hamu. A főrendiház büszke babékoszorúja a dicsőségről mondhatott káprázatos regéket; s annak vége mi? por és hamu. Egyik koszoruban néhány nefelejts huzódott meg szerényen; talán örök emlékezetet akart fogadni a küldője — s a kis virág épp úgy por és hamu lesz, mint a ki küldte. A szeretet fonta rózsakoszorú megsughatta, hogy a legönzettelebbül szerető sziv is por volt és porrá lesz. S a remény öröközője az egész életet hívhatta tanulsággul, hogy legszebb reményeink, mikor teljesedésbe mennének, porrá és hamuvá omlanak.

Oh, beh szomorú útja lehetett a hatalmas bibornoknak a vidám kis virágok közepette, ha megértette beszédjüket!

De nemcsak a virágok utaztak, nemcsak a koszorúk beszéltek.

A koporsó fölé betettek még valamit: egy egyszerű, fehér fakeresztet. Akkorát, a mino ezerszámra korhad a temetőben s ezerszámra nő ki újra.

Ez a kereszt beszélhetett arról, a mi-ben újra fölleli a lélek a szeretetet, a reményt, a dicsőséget, az ártatlanságot, a bölcseséget és tudományt: a hitről, a feltámadásról.

És míg a csacska kis élő virágokat, ez illatos, kedves játékszereket átadják a sirboltban az enyészetnek: addig a holt fából készült kereszt a maga komor egyszerűségében oda kerül a sir fölé, hirdelve az élőknek a nagy halott nevét és a halottaknak az örök életet.

Akárcsak a szegény polgárember sirja fölött. Mindkettőnek ugyanolyan kereszt hirdeti a feltámadást; egyik sincs tehát elhagyatva. Bármilyen legyen eltemetése napján, nyomor vagy dicsőség, tudomány vagy tudatlanság, egy átkiséri az örök élet útjára: a hit, a kereszt.

Nincs tehát egyedül Schlauch bibornok, mikor örök nyughelyére költözött. Az az egyszerű kereszt kalauzolja lelkét az öröklét útjain s int bennünket is ama nagy ultra való készülésre.

És voltunk legyen bárminő sorsban, ha az a kis kereszt mutatja utunkat, egyazon célhoz érünk mindnyájan.

Ez a halál demokracziája.

Dr. K. A.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Keddén és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

A bibornok temetése Temesvárott.

— Saját tudósítónk távirata. —

Impozáns módon nyilatkozott meg Temesvár város közönségének részvéte dr. Schlauch Lőrincz bibornok temetésén.

A temetésre az előkészületeket Fetsler Antal kanonokkal telefonon és távirati úton történt megállapodáshoz képest a csanádi káptalan már előzetesen megtette. A szomorú aktus a legnagyobb rendben ment végbe.

A beszentelés a vasutnál.

Tegnap reggel már hat órakor óriási közönség lepte el a díszes Józsefvárosi pályaudvar környékét. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket, hogy a pályaudvaron akadály nélkül rendelkezésre álljon az egyházi és világi méltóságoknak és a rokonoknak a szükséges szabad hely.

Hét óra előtt az állomás előjárósága Fetsler kanonokkal megvizsgálta a holttestet szállító kocsit s azon az ólomzárt érintetlenül találták, mire a koporsót kiemelték a kocsiból s Geml József polgármester-helyettes és Bandt Rezső főkapitány nevében a tetemet átvették.

A koporsót az első osztályú váróteremben ravatalra helyezték, a másik kocsiból pedig a koszorúkat rakták ki a készen álló koszorú-kocsikra.

Ujaradról, Nagy-Szentmiklósról, Gyarmatáról és Temesvárról még számos koszorút küldtek, amelyeket szintén felraktak a koszorú-kocsikra.

A vasutnál reggel 7 órakor Nagyváradról elutazott papság, a csanádegyházmegyei káptalan tagjai és az alsóbb papság közreműködése mellett Németh József felszentelt püspök beszentelte a koporsót.

A gyászmenet a székesegyházba.

A beszentelés végeztével megindult a meghatóan impozáns gyászmenet a vasútállomástól a városba. A koporsót nyolcz lovas gyász-kocsi vitte.

A Józsefvárosi fákkal beültetett, széles utcáin ezernyi nép tolongott, hogy láthassa a gyászmenetet s utolsó búcsút vegyen a nagynevű egyházfjedelemtől, aki egy időben annyi lelki oktatással és lelki vigasztalással szolgált a temesvári híveknek. Különösen a Bégát átszelő Hunyady-híd és Bem-hidnál várta óriási közönség a gyászmenetet.

Harangzugás között közeledett a menet a Belsővárosba, ahol szintén nagy közönség gyülekezett az utcákon.

A Disztéren, a hadtestparancsnok épülete előtt az őrség tisztelgett a bibornok nyugvó porai előtt.

Ahol a menet elvonult, a házakon gyászlobogók lengtek.

Kilencz óra lehetett, mikor a gyászmenet a Losonczy-térre ért, ahol a székesegyház van.

A gyászmenetben a rokonok, az elutazott udvari papság Nagyvárad város és Biharmegye küldöttsége, a püspökség tisztikara, a többi küldöttségek és Orosz Péter, a bibornok huszárja a koporsó után vonultak, míg a koporsó előtt Nagyvárad város és Biharmegye koszoruit vitték a díszbe öltözött városi és megyei hajduk. A bibornoki jelvényeket, címereket és az érdemkereszteket, valamint a Kolozsvári Sándor által küldött ezüst koszorút dísztestőrök a gyászkocsi két oldalán vitték.

A gyászmise.

Dél előtt 10 órakor a székesegyházban gyászmise volt az elhunyt egyházfejedelem lelkiúdvéért.

A koporsót a templom hajójában helyezték ravatalra s a nagyvárad városi és biharmegyei hajduk a koszorúkkal, a dísztestőrök pedig a jelvényekkel állották körül.

A szentélyben Radu Demeter lugosi gör. kath. püspök, gróf Csekonics Endre és a többi méltóságok, főpapok és a rokonok foglaltak helyet, míg a templom hajójának első padsorai-ban a temesvári előkelőségekkel, Nagyvárad város küldöttsége: Bordé Ferencz főjegyző, Dús László, Darvassy Lajos tanácsnok, dr. Hoványi Géza és dr. Vucskics Gyula, Biharmegye küldöttsége: Markovits Antal, Szabadhegyi Géza, Géczy Lajos és Kovács Béla; — továbbá Uj-Arad, Gyarmata, Nagyszentmiklós stb. községek küldöttségei ültek. Jelen voltak az összes polgári és katonai hatóságok.

A rekviemet, nagy segédlettel Radnay Farkas felszentelt püspök mondta, míg utána a gyászszertartást a koporsónál Németh József felsz. püspök végezte s a csanádi káptalan öt legidősebb tagjai abszolutiót adtak.

Az utolsó út.

A gyászszertartás végeztével megindult a már sok ezerre szaporodott közönséggel a gyászmenet a mehalai úton a belvárosi temető felé, a nagyvárad városi és az összes csanádi papsággal, olyan sorrendben, amint a vasutól bevonultak, ahol megegyeszer beszentelték a koporsót s a nagynevű egyházfejedelmet, a ká-

polna kriptájában helyezték el b. e. édes atyja hamvai mellé. Az összes koszorúkat a kápolnában helyezték el.

A díszes kápolna, a melyet a bibornok építtetett szülei s a maga számára sirboltul, a temesvár-belvárosi temető legszebb pontján emelkedik. Remek byzanci stílusú épület. Belül díszes oltárral, padokkal van ellátva.

Délben Dessenfy püspök a residentiában ebédet adott, amelyen a főpapság és az előkelőségek vettek részt.

Radnay Farkas felszent. püspök a temetés alkalmából nyilvánított kegyeletért Dessenfy püspöknek, a csanádi káptalannak és a papságnak mély köszönetet mondott a nagyvárad káptalan és az egyházmegye papsága nevében.

Az igazságügyminiszter a mezei munkásokért.

Plósz Sándor igazságügyminiszter körrendeletet intézett a városokhoz és az összes bíróságokhoz, melyben elrendeli, hogy a kihágásokért és kisebb büntettekért elítélt gazdák és mezei munkások csakis a mezei munka szünetelése idején kényszeríthetők büntetésük kitöltésére. A minisztert ez intézkedésében az a humánus elv vezeti, hogy egyes családok a mezei munka idejére ne fosztassanak meg kenyérkeresetüktől.

Vallásviszonyok Németországban.

Németországban most teszik közzé hivatalosan az 1900. évi népszámlálás eredményét. Kiténik ebből, hogy 1890. óta a katolikus lakók számaránya jobban erősödött, mint a protestánsoké. A zsidók szaporodása nagyon mögötte marad a keresztény felekezetek szaporodásának. Ime itt néhány számadat.

1900. december 1-én 56,367.178 lakosa volt (1890-ben 49,428.470), vagyis a szaporodás 14 százalék. A protestánsok száma 1900-ban 35,231.104 volt (1890-ben 31,026.810), a szaporodás tehát 13,6 százalék. A katolikusok száma 1900-ban 20,327.913 volt (1890-ben 17,674.921), a szaporodás tehát 15 százalékos. A zsidók száma 1900-ban volt 586.948

(1890-ben 567.884), a szaporodás tehát csak 3,4 százalék. 1000 lakosra esik 625 (1890-ben 628) protestáns, 361 (308) katolikus, 10 (11) zsidó és csak 4 (3) más felekezettű.

A kereskedelmi szerződések.

(K. Ö.) Megirtuk, hogy a kereskedelmi szerződések meghosszabbítására vonatkozó tárgyalások az érdekelt hatalmak között már annyira előre haladtak, hogy a tervbe vett és 1904. decz. 31-ig terjedő meghosszabbítás biztosítva van. Ezen értesülésünket most német forrás után több lap megerősíti. Számolnunk kell tehát egy ránk nézve felette kellemetlen helyzettel, a mennyiben egy évvel tovább kell a hátrányos kereskedelmi szerződések nyűgét viselnünk.

A helyzetnek ez a kialakulása különben előre látható volt. Németország az új vámtarifában oly követeléseket támasztott, melyek a vele szerződéses viszonyban levő államokat rémületbe ejtették, a német iparosokat pedig a legszivósabb ellentállásra ingerelték. A kereskedelmi szerződéseket pedig az végén fel kell mondani. Hogyan, minek az alapján mondja azokat fel úgy Németország, mint Ausztria-Magyarország, ha nincs vámtarifa. Már pedig a régi alapon a kereskedelmi szerződéseket senki sem akarja. Németország a védvamos irányt proklamálta és nekünk a példát követnünk kell, ha azt nem akarjuk, hogy az új közgazdasági korszakban a világpiacon konjunktúrának szabad prédája legyünk.

A sajnálatos a dologban az, hogy az Ausztriával való kiegyezés megakasztja az új helyzet mielőbbi kialakulását. De amint Németországnak, úgy nekünk sincs kilátásunk arra, hogy az év végéig új autonóm vámtarifánk legyen, amelynek alapján a kereskedelmi szerződéseket fel lehetne mondani. Nincs más hátra, mint a meghosszabbítás. Mert feltéve, hogy a megegyezés Magyarország és Ausztria között hamarosan létre is jön, még akkor sem lehet kilátásunk arra, hogy az év végéig az autonóm vámtarifa a törvényhozási-ban letárgyalható legyen. Erre annál kevésbé számíthatunk, mert a megegyezés csak kölcsönös engedékenység alapján történhetik. Már pedig úgy Körbernek, mint Szélinek meg-

A „TISZANTUL“ TÁRCZAJA.

A poroszirtó.

Nemrég Párisban egyik közismert alakja halt meg: sergeant Hoff, akit általában csak a nagy poroszirtónak neveztek. Hosszu időn át a Trocadero-tér őre volt, míg annyira el nem gyöngült, hogy képtelen volt szolgálatot teljesíteni és végképpen nyugalomba vonult.

Hoff Elzászban, Zabern mellett született 1836-ban. Bár német származású volt, mégis a francziák mellett harczolt, mert meg akarta bosszulni atyja halálát, aki állítólag a poroszok golyójától esett el a csatatéren. A legnagyobb hősi elszántsággal szállt harczba, üldözöbe vette a megfutott ellenséget és sorra lelőtte a lovasokat száguldó lovaikról. Kisded csapatával meglepte a pihenő őrszemeket és kardélre hányta az őrtálló katonákat.

Leginkább az éj sötét leple alatt szerette megtámadni az ellenséget. Ilyenkor állig felfegyverkezve, oldalán éles szablyával, forgó pisztolyokkal az övében indult vakmerő útjára. A kardot éppen olyan jól forgatta, mint amilyen kitűnően értett a puská kezeléséhez. Esővel, széllel, viharral dacolt és lopózva közeledett az ellenséghez. A földre feküdt és úgy hallgatódzott, hogy merről hallatszik a

lovak dobogása, a távoli ágyuzás dübörgése. Senkit sem kimélt, aki útját állotta. Diadalmi jelvényként rendszeren néhány »casques à pointe«-ot (sisakot) hozott magával éjjeli kirándulásairól.

Legnagyobb hőstette az volt, amikor a Norgent melletti Ile aux loups-t (Farkasok szigetét) elfoglalta. A szigeten háromszáz porosz katona táborozott, míg Hoffnak mindössze csak huszonnégy ember állott a rendelkezésére. Huszat közülök lövonalban a Marne partjára állított fel. Ő maga a folyóba vetette magát és egy kötelet húzva maga után, átuszott a tulsó partra. A kötél egy csónakhoz volt kötve, amelyben négy katona foglalt helyet. A legnagyobb csendben szálltak mind az ötön partra és tüzelni kezdtek a táborban nyugovókra. Az álmukban meglepett német katonák, ijedten kaptak fegyverükhöz és eszeveszetten futásnak eredtek, azt híván, hogy egy nagy ellenséges csapat ütött rajtuk. Közben a Marne tulsó partján maradt husz katona is lövöldözni kezdett, ami a zür-zavart még inkább növelte.

Ilyen és ehhez hasonló hőstettek után Hoff őrmester legendás hőssé lett. Rettegve emlegették a vakmerő sergeant nevét és az ellenség díjat is tűzött a fejére.

De a derék őrmester nemcsak jó katona volt, de amúgy is ember volt a talpán. Jel-

lemző, hogy amikor a háboru után tisztis rangra akarták emelni, ezt mondta:

— Őrmester voltam a harcztéren és ezentul is az akarok maradni!

Egy ízben azzal a veszélyes feladattal bízták meg, hogy törjön át az ellenség sorain. Arra az esetre, ha vállalkozása sikerül, tízezer frank jutalmat ígértek neki. De Hoff büszkén utasította vissza az ajánlatot:

— Vagy áttörök az ellenségen, vagy ott veszek, de a pénz — nem kell!

A hosszú dicsőséges hadakozás után Hoffot ugyanaz a szomorú sors érte, mint a francia hősök legtöbbjét. Fogságba esett. A Champigny mellett vívott csatában érte utól — nagy-lelkűsége miatt — a szerencsétlen katonavégzet. Amikor a németek diadalmasan törtettek előre a harczmezőn, Hoff kisded csapatának maradékával egy körtefa mögül várta az ellenséget és már vállalhoz kapta fegyverét, amikor egyik hajtársa megragadta a karjánál.

— Sergeant! — szólta hozzá. — Ne tüzeljen, ne kaszaboljassuk le magunkat, hisz amúgy sem győzhetünk! . . . S feleségem, három kis gyermekem is van.

Olyan fohászokozva nézett az őrmesterre, hogy megesett rajta a szive és eldobta magát a töltött fegyvert. Aztán letépte melléről az odatűzött becsületrend szalagját, eltépte katonakönyvét és leszaggatta őrmesteri zsinórait,

gyűlik a baja a parlamenttel, ha ismeretes álláspontjukból engednek valamit. A megegyezés kívánatos, de csak az ország közgazdasági érdekeinek épségben tartásával.

Még legjobban jár a kereskedelmi szerződések meghosszabbításával Olaszország, mely a borklauzula birtokában, legbecsesebb közgazdasági érdekeit látja biztosítva. Új követelésekkel Olaszország sohasem lépett fel. Beéri, ha a régi alapon szerződhetik. Ezen az alapon van Szerbia is, mely a határforgalmi kedvezmény birtokában nyers terményeinknek csinál jogosulatlan versenyt. Szerbia sem bánná, ha a régi alapon szerződhetnék velünk.

Csak hogy éppen itt van a bökkenő. Nekünk, ha boldogulni akarunk, nem szabad kevésbé védvamosoknak lennünk, mint Németországnak, mely a politikai szövetség dacára határait nyers terményeink és állataink elől elzárja. Öngyilkosságot követnének el tehát, ha a megváltozott helyzet dacára csakugy könnyedén engednek be az olasz bort, a szerbiai szarvasmarhát és sertést és általában a balkán származású nyers terményeket.

Ezen a jogon stipulálta Széll Kálmán az új vámtarifában a gyapju, gyapot, len, kender és juta vámokat, valószínűleg a gabona és állati vámokat is és ebben a követelésében kell, hogy támogassa minden józanul gondolkodó politikai párt és sajtóorganum. Mert az ipari vámoknak az osztrákok által követelt magasságban való felemelése esetén állati kivitelünk feltétlenül piacot fog veszíteni Németországban. Egyébkint is az agrárvámoknak először hozzá kell simulniok a már érvényben levő ipari vámokhoz és csak akkor beszélhetünk az ipari vámok újabb felemeléséről.

Ez az igazság, melynek az új kereskedelmi szerződésekben érvényesülnie kell.

A kiegyezési tárgyalások eredménye.

A bécsi »Montags-Revue«-ben, mely lap tudvalevőleg közel áll az osztrák kormányhoz és így információt megbízható helyről kapja, egy nagyon osztrák izű cikk jelent meg a kiegyezésről.

A figyelemre méltó cikket a következőkben adjuk:

amelyekre pedig olyan nagyon büszke volt. Mikor megadta magát, egyszerűen Wolff közkatonának hazudta magát és mint ilyen került a Köln mellett levő grambergi táborba. Fogása alatt többször csapdába akarták ejteni és rákiáltották: »Hé, Hoff! Sergeant Hoff!« — de ő rá sem hederített, mintha nem is hallotta volna, hogy szólítják. Hoff őrmester tetőtől talpig Wolff közkatonává vedlett.

Egy ízben a porosz vezérkar afelől tudakozódott, hogy noirmontierban valójában ismernek-e egy Wolff nevű közkatonát. Levelet irtak Hoff szüleinek, akik egyszerű parasztember létükre, mit sem sejtve, katonáéktól való félelmükben igenlő feleletet adtak és azt válaszolták, hogy igenis van egy Wolff nevű közkatoná, aki Noirmontierből való s aki a 107-ik gyalogezredben szolgál. Ennek alapján aztán Hoffot hivatalosan is elismerték Wolffnak.

De azért továbbra is megkísérelték, hogy lerántsák róla a leplet. Egy napon, a mikor mint szakács répát gyalult, ismét a nevén szólították. De ő nyugodtan tovább folytatta a gyalulást. Majd máskor az egyik tiszt azt kérdezte a táborban:

— Van-e itt valaki, akit Hoff őrmesternek hívnak? Levelet kapott beteg szüleitől.

S azzal a katonák arcát figyelve bejárta a tábor. De Hoff egyetlen mozdulattal sem

Az a kérdés, hogy a két fél közül ki engedett, ezuttal nem helyes, mert sokkal jobbsabb a jóleső érzés a fölött, hogy a két miniszterelnök a monarchia érdekeit akarja szolgálni. Az egész monarchia érdeke, hogy Ausztria adófizető képessége ne csorbítottassék iparának gyengítése által s azért eddigi magyar piacát meg kell tartania.

Az a mód, a hogy a magyar kormány a loyaltást tanusítja, nem olyan fontos, mint maga a tény s Körbernek semmi oka sincs arra, hogy ebben Széll Kálmánnak nehézségeket okozzon. De viszont az osztrák állattenyésztés is megköveteli, hogy a szigorú s a külföld által is mintaszerűnek elismert osztrák állategészségügyi gyakorlat a magyar praxis lanyhább volta miatt meddővé ne tétessék.

Sőt még Magyarország kiviteli kereskedelmének is előnyére fog válni, ha az exact osztrák rendszabályokat elfogadja, mert akkor a jövőben kereskedelmi szerződések megkötésénél megvan a mód arra, hogy állatkivitelünket megvédjük azok ellen a szigorítások ellen, melyek eddig mindig Magyarországra való tekintettel köttetnek ki s a melyek mindig arra voltak felhasználhatók, hogy az állatkivitel úgy Magyarországból, mint Ausztriából lehetlenné tegyék.

Ezek voltak a kardinális pontok. A magyar kormány belátta, hogy ezzel Ausztria nem akar merényletet elkövetni a hatalmas magyar állattenyésztés ellen, sem pedig a legitim talajon kifejlődő gyenge ipara ellen.

De egyéb vitás pontok is vannak. A dunai transportadó Ausztriára nézve nagyon terhes adó a nélkül, hogy ebből Magyarországnak valami nagy haszna volna. Ha ennek fejében Ausztria megszünteti a magyar járadékok megadóztatását, úgy Magyarországot bőven kárpótolja.

Epp ilyen terhes az egyik államból származó ipartelepnek a másikban való megadóztatása s nem valami nehéz ebben a kérdésben rendet csinálni.

A legnagyobb súly a két termelési ágon, a mezőgazdaságon és az iparon fekszik s az ezekre vonatkozó vámokon. Bár az új autonom vámtarifára vonatkozó tárgyalások még nem értek véget s bár egyes pontoknál nem kis nehézségek vannak, mégis már ma meg lehet jósolni, hogy a tarifa meg fog felelni a kö-

árulta elizgatottságát és egykedvűen gyalulta tovább a répát.

1870. december 2-án hirtelen eltűnt a táborból. A háború után aztán Párisba került és kezdetben a Bois de Boulogneban, majd később a Trocadero-téren vigyázott a kerti ültetvényekre. Nyugodtan, békében élte itt napjait és egyetlen vigasza az volt, ha látta, hogy a Párisban járó porosz tisztek mily kíváncsian néznek rája.

Jules Claretie egy napon azzal a kéréssel fordult Jules Simon francia miniszterelnökhöz, hogy a »derék champignyi katonát« a Louvre-muzeumba nevezze ki őrré. De Jules Simon hamarabb vált meg a miniszterelnöki széktől, mielőtt még muzeumórré nevezhetné volna ki Hoffot, aki továbbra is ott fagyoskodott és bosszankodott a Trocadero-téren.

Mikor egy ízben ismerőseimnek megmutattam Páris nevezetességeit, a Trocadero-térré értünk, ahol rátaláltunk az őrszakállu, martialis »poroszirtóra.« Előbb németül szólítottam meg és megkérdeztem tőle, hogy tényleg elzászi-e. De elutasító kézmozdulattal értésemre adta, hogy nem kívánja a német szót. Erre franczián szólítam hozzá, mire önérteteljesen, büszkén vallotta magát a »hirhadt poroszirtónak« és sok apró részletet mondott el hadi élményeiből.

vetelményeknek. Az osztrák kormány kezdettől fogva nagy előzékenységet tanusított abban az irányban, hogy kielégítse a magyar agrárköveteléseket a mennyiben ezek gabonára, gyümölcsre és az állatokra vetendő vámokra vonatkoznak. A nyerstermény vámok ellen nagyon természetesen erélyesen állást kellett foglalni s minél nyakasabban követelte Magyarország ezeket a magas vámokat, annál erélyesebben utasították Bécsben vissza ezt a követelést. Ma már ebben a tekintetben csak csekély differencia áll fenn, de ezek is el fognak intéztetni.

Csodálatosan változatlan a magyar kormány ellenállása az osztrák kormány által kívánt ipari vámokkal szemben s itt kell a legtöbbet tenni, míg azt lehet mondani, hogy a megegyezés létrejött. Magyarország a fogyasztók érdekére hivatkozik, de ugyanezt az agrárvámoknál is lehetne mondani, mert az emberek nemcsak olcsó ruhákat akarnak, hanem majdnem még nagyobb nyomatékkal olcsóbb kenyeret. Ha Ausztria beleegyezik a magas mezőgazdasági vámokba, akkor Magyarországnak is bele kell egyeznie az ipari vámok felemelésébe. Hisz a vámterület közös s a vámbevételek a közös kiadásokra fordítatnak.

UJDONSÁGOK.

A betegség utolsó napjai és a bibornok környezete.

Most, mikor már a temetés izgalmas napjai is elmúltak, méltó megemlékeznünk azokról, kik elhunyt egyházfejedelmünk utolsó napjait a legnagyobb önfeláldozással igyekeztek meghosszabbítani.

Nem azért írjuk meg ezt, hogy az illetőket megdicsérjük; hiszen nemes tettük önmagának legszebb jutalma. Egyszerűen följegyezzük azok nevét, akik dr. Schlauch Lőrincz utolsó szenvedéseit ragaszkodásuk jeleivel megkönnyítették, följegyezzük a történetíró számára, emlékezetül, példaadásul.

Az ápoló apáczákról írunk először; de nekik a nyilvánosság előtt nem szokott nevük lenni, azt csak a jó Isten ismeri.

Ember fölöttinek mondható az a munka, amit Fetser Antal kanonok végzett. Ő volt mindig a súlyos beteg oldala mellett, ügyelt rá, hogy az orvosok rendelkezései pontosan betartassanak s mikor a katasztrófa bekövetkezett, a szívért ért súlyos csapás dacára gondoskodott a fejedelmi fényű temetés ezer apró részletéről, amiről a nézőnek legfeljebb halvány fogalma lehetett. Erélyes kézzel intézett mindent s a rend, pontosság egyenesen az ő érdeme, valamint az udvari papságé: dr. Szemethy Gézáé, Mayer Antalé és Brém Lőrinczé.

Nagy munkát fejtettek ki az orvosok: dr. Wimmer Julián és dr. Papp Oszkár törzsorvos. Amit emberi tudomány megtehet, azt mind megtették s lelkiismeretes, fáradságot nem ismerő ambícióval igyekeztek a halállal megküzdeni. Sajnos, a halál mindig erősebb minden tudománynál s a két tudós orvosnak csak heteket sikerült tőle kicsikarni. Az orvosok munkájában nagy részt vett a rokonság is, melynek tagjai felváltva virrasztottak a betegágyánál.

Megható volt végül a bibornok régi kedves komornyikjának, Péternek ragaszkodása. Az utolsó napokban ugyyszólván nem is aludt s lehetetlen volt megindulás nélkül látni, mi-

kor a hű szolgálta utolsó útján kísérve holt urát, hangosan zokogott.

* **A nagyváradai egyházmegye püspöki-helynöke.** Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök elhunytával elárult a váradi püspöki szék. Az egyházmegyei ügyek vezetésére tudvalevőleg a püspök elhunytát követő nyolcz napon belül kell a káptalannak választani. A nagyváradai helynököt választani. A nagyváradai lat. szert. egyházmegyének már van püspöki-helynöke; a káptalan tagjai ugyanis hétfőn délután tartott ülésében a nagyváradai l. szert. káptalan kimagasló díszét: *Vinkler* József vál. püspököt, nagyprépostot választotta meg püspöki-helynöké, aki a megüresedett püspöki szék betöltéséig vezeti az egyházmegye ügyeit.

* **A kapuczinus rend új provinciálisa.** A kapuczinus rend f. é. július 15-én Bécsben tartotta meg nagykáptalanját, amelyen *Wollán* Alajost budapesti házfőnököt választották rendfőnöknek. Az újonnan megválasztott 1860-ban született Mosonyban, 1878-ban belépett a rendbe hol 1883-ban pappá szenteltetett.

* **A nagyváradai Népkönyvtár** felügyelő bizottsága Dr. *Berkovits* Ferencz elnöklete alatt f. évi július hó 12-én tartott ülésén felolvasított könyvtáros jelentése a Népkönyvtár váradi osztagjának 1901—902. évi forgalmáról. A jelentés adatai a következőkben foglalhatók össze: Junius hónappal a könyvtár fenoállításának ötödik évét fejezte be. A könyvtár ma már annyira népszerű, hogy 151 rendes olvasója van, kiknek száma folytonosan szaporodik. A lefolyt évben kiolvastak 1267 szépirodalmi, 19 közhasznú és 67 történelmi — összesen 1353 művet. — A könyvtár gyarapodott ez évben 112 db. készpénzen szerzett, 70 db. adományozott művel úgy, hogy a könyvtárnak 1500 kötetet meghaladó könyvvállománya van. Hetenként kétszer van könyvosztás; a könyvek használata teljesen ingyenes, de a kivitt könyvekért az olvasók anyagi felelősséggel tartoznak. A könyvek junius végén multhatlanul beadandók; ez idő leteltével a hagyag olvasóktól a könyvek, vagy azok árai bírói uton hajtának be. A könyvtár szeptember 1-én ismét megoylik. Miatán könyvtárunk a nagy közönség támogatására van utalva, ez uton is kérem, hogy nélkülözhet és a Népkönyvtár céljainak megfelelő könyveit hozzám, alulírottához küldeni sziveskedjék. Ismétlen felhívom a könyvekkel hátrányban levő olvasók — a bíráskodás elkerülése végett, hogy a nálunk levő könyveket haladéktalanul beszoáltassák. Nagyvárad, 1902. július 15. *Mártonffy* Zoltán községi tanítói könyvtáros.

* **Törvényhatósági tisztviselők fizetése.** Örvedetes esemény vár a megyei és városi törvényhatósági tisztviselőkre. Mint ugyanis megbízható forrásból értesülünk, az 1903. évi költségvetésben, amelyet mint valamennyi miniszteriumban, úgy a belügyminiszteriumban is most készítenek el, az eddiginél jóval nagyobb dotációt juttat a kormány a megyei és városi tisztviselők fizetésemelésére. A hír bizonyára nagy örömet fog kelteni a tisztviselők között, mert hiszen köztudomásu, hogy a megyei tisztviselők fizetése még jóval silányabb, mint az állami tisztviselőké. A jövő évi belügyi költségvetés különben szintén szigoruan követi a takarékoskosságot és minden tételt a legszorgosabban mérlegelnek.

* **Ertesítés.** A nagyváradai ipartestületi betegsegélyző pénztár tagjai értesítettek, hogy Dr. Szöllösi Ernő pénztári orvos távolléte alatt f. hó 16-tól kezdve, az orvosi teendőket Olasz városrészben Dr. *Julier* Vilmos ur (lakása Fő-utca 14. sz. *Fleischer* ház) fogja teljesíteni. Nagyváradon, 1902. július 15-én. *Bertsey* György, elnök. *Tenkei* József, titkár.

* **Alkuszok rendszabályozása.** Ugy a gabonapiacson vételt és eladást közvetítő alkuszok, valamint a marhavásáron szereplő alkuszok esetleges visszaéléseit meggátlandó, *Gerő* Armin rendőrfőkapitány tegnap felhívást bocsátott ki, mely rendelkezés részére nézve nagyon erélyes és időszerűnek mondható. Felhívja a gabona alkuszokat, hogy a vásárlásra vonatkozó megbízatásukról szóló nyomtatványaikat látta-mozás végett a gabonavásár kezdete előtt a rendőrfőkapitányi hivatalnál bemutassák. A helyi marhavásártereken adás-vételt közvetíteni pedig csakis iparigazolvánnyal ellátott egyéneknek lévén szabad; felhívja a marhakereskedést közvetítő helyi alkuszokat, hogy **30 napon belül iparigazolvánnyal válsanak** és díjmentesen nyereendő igazolási jegyeik iránt a rendőrfőkapitányi hivatal 4. sz. szobájában jelentkezzenek. Az alkuszok ez időtől kezdve szigoruan ellenőrizve lesznek, s az iparigazolvány nélküliek a marhavásárterekről ki fognak tiltatni. Ismételt megjelenés esetén pedig az ipartörvény vonatkozó §§-ai alapján büntetve lesznek.

* **Botrányos álhír keltett Kolozsvárt** nagy szenzációt és megütközést. Az álhír három ottani krajczáros újságban jelent meg ugyanegy forrásból. Az illető egy házassági dráma részleteit közölte, melyek szerint egy férj három revolverlövessel halálosan megsebesítette a feleségét. Ezt a költött históriát az említett három lap mint óriási szenzációt írta meg arról, hogy a dolog hitelességéről előzőleg kellő helyen tudakozódott volna. A légből kapott rosszakaratu híresztelés a lapok útján óriási feltűnést keltett Kolozsvárott, mire a polgármester rövidesen megvonta a lapok elárulási jogát. A rendőrség és az ügyészség nyomban megindította a vizsgálatot és konstataulta, hogy éretlen és tudatosan rosszakaratu lag költött tréfáról van szó.

* **Rablótámadás a városligetben.** Egy ismeretlen ember vakmerő rablótámadást követett el a fővárosban. Fehér Mihály gyógyszerári alkalmazott fáradtan baktatott tegnap éjjel Rottenbiller-utczai lakására. Utja a Városligeten vezetett keresztül. Fehér az iparcsarnok előtt, a szökőkút körüli leült egy padra. Néhány percczel később jól öltözött uriember csatlakozott hozzá s leült melléje. Egy ideig barátságosan beszélgettek s Fehér már azon volt, hogy az idegennel fogja folytatni útját. Az idegen egyszerre csak megkérdi Fehért:

— Ugyan, bány óra lehet már?

Fehér gyanútlanul órája után nyúlt. E pillanatban az idegen fölkapta súlyos botját s hatalmas ütést mért Fehér fejére s a pénzét követelte. — Fehér — mit tehetett egyebet — átadta az idegennel tárczáját, a melyben azonban mindössze néhány korona pénze volt s az ezüst óráját. Az idegen erre még egy ütést mért Fehér koponyájára s — elmenekült. A rendőrök még az éjszaka folyamán felkutatták a Városligetet, de a rablónak mind-éddig semmi nyoma nincsen.

* **Betörők garázdálkodása.** A főváros környékén egy jól szervezett betörőbanda működik, mely rendszeren minden éjjel követ el vakmerő betörést. A mult szombaton éjjel például Rákoskeresztúron és Rákoscsabán követtek el betörést, mind a két helyen kereskedőket szemeltek ki áldozatul s a betörést sikeresen végre is hajtották. Ugy látszik azonban, hogy csak pénzre utaznak a betörők, mert úgy *Lantos* Lajos rákos-keresztúri, mint *Klein* Simon rákos-csabai füzéreseknél csak a pénzes-fiókot törték fel s az ott talált aprópénzt vitték el és a szivarokat dezsmálták meg. A többi áru-cikkeket érintetlenül hagyták. Tegnap éjjel pedig — Csömör község pénztárát törték fel. A község ház udvaráról az ablakvas kifeszítése után behatoltak a pénztárszobába s miután előbb az asztalfiókot fel-

feszítették s az ott talált 245 korona készpénzt és néhány okmánybélyeget magukhoz vettek, hozzáláttak a pénztári szekrény kiemeléséhez, a mi félig-meddig sikerült is; de ekkor, úgy látszik, megzavarták őket munkájukban, mert a kimozdított szekrényt otthagyták és az ablakon keresztül menekültek. Csömöről a Mátyásföld felé tartottak s utközben találkoztak *Huszik* Mária és *Vitkó* Veréz cselédleányokkal, a kik Budapestről tartottak hazafelé. Ezekről elvettek 18 korona 60 fillért és agyonlövással fenyegették őket, ha szólni mernek az esetről. A csendőrség nyomozza a tetteseket.

* **A Hadik-huszárezred jubileuma.** Az aradi Hadik-huszárezred e hó 26-án és 27-én ünnepli meg fennállásának kétszáz éves jubileumát. Ez alkalomból az ezred nagyobb szabásu ünnepet rendez s erre a város tanácsától a kaszánya előtti vásárteret elkérte. A téren első nap délelőtt táborig mise lesz és az ezred diszfelvonulása. A második nap délutánján pedig a legénységi ünnepet tartják meg. Az ezredparancsnokság engedélyt kért arra is, hogy az első napon kötétkorlással vegye körül a teret, mert ez esetben az ezred legénysége a közönségnek néhány érdekes látványosságot fog bemutatni.

* **Provokálás részletekben.** A lovagias ügyek krónikájában bizonyára pártját ritkítja az a különös eset, amely tegnap történt a fővárosban. Egy fiatal ember **provokálta egy villamos kocsit összes férfitasait.** A budai részen történt egy zugligetből jövő közúti villamos kocsin, hogy az illető fiatal ember összeszólalkozott egy öreg urral s a szóharcot azzal fejezte be, hogy arczul ütötte a tehetetlen agastyánt. A tettlegesség fölháborította a villamos kocsit utasait és valamennyien védelmére keltek a tisztos ősznek.

— Gyáva! — kiáltották — egy öreg emberre emelte a kezét! Ez ga ság!

Az összes ott levő férfiak a támadó ellen fordultak, megrakták s ráadásul lelökték a kocsiról. Mire a fiatal ur viharos derűtség közepett föltápáskodott a földről, a villamos már messze járt. Dühös volt, egy darabig szaladt a kocsin után, de mikor látta, hogy nem tudja utólag, fiakkerbe vágta magát:

— Hajtson a hogy tud, érjük utól azt a zugligeti villamost!

El is érték, éppen az egyik megállóhelyen. Egy uriember, aki lipótvárosi ügyvéd, szállott be elsőnek a kocsiról. A közös erővel megvert fiatalember elébe lépett és így szólt:

— Kérem a névjegyét.

— Minek? ...

— Ő elégtételt fog nekem adni az imént elkövetett inzultusért.

Az ügyvéd megnevezte magát, de már akkor a villamos ismét messze járt. A fiatalember tehát megint fölkapott a fiakkerre.

— Dupla borralaló! Erjük utól újra azt a villamost.

Igy történt aztán, hogy minden megállóhelyen elkérte egy vagy több leszálló ur névjegyét. A provokálásnak ez a kómikus módja a Lipót-körtől a Nemzeti Színházig tartott. Az általános derűtséget fokozta az, hogy a lovag egy olyan urat is provokált, aki egy közbesző állomáson szállt föl a kocsira. Elébe állva, azt is megszólította.

— Kérem a kártyáját!

— Talán anzikszgyűjtő? — kérdezte amaz kedélyesen.

— Velem ne vicceljen! — Hogy hívják?

Most már az idegen is dühösen mondta:

— Ha bolond az ur, majd én kijőzanitom. R. K. vivómester vagyok.

Mint hogy a fiatalember a vivómesterrel fog legelőször megverekedni, valószínűen mégse lesz monstre-párbaj.

* **Pusztító orkán.** A mult heti vihar borzalmas pusztításáról csak most érkeznek részletes jelentések. Ezek szerint a legnagyobb pusztítás Sopje drávamenti községben történt, ahol a 260 házból álló kis falu majdnem tel-

jesen elpusztult. A község egy völgykatlanban fekszik s a vihar egész hosszában érte a községet. Alig egy negyed óra alatt majdnem az összes házak tetejét lesöpörte; ledöntötte a templomtornyát is, miközben négy ember, névszerint Vrucic, Maden, Stokics György és Sztekics Lázár, továbbá Guspics József életét vesztette. A ledöntött torony agyonütötte őket. A háztetőket mint a pelyhet vitte a vihar s a kertekben és utcákon volt fákat tövestül csavarta ki. Trebics Vazul családját menekülés közben a szomszéd háznak a teteje agyonnyomta. Legtöbb házat össze is döntött s a kik bent voltak vagy elpusztultak, vagy súlyos sérüléssel kerültek ki a romok alul. Ilok szlavoniai község közelében a vihar kitörése előtt nyolcz munkás akart átkelni a Dunán. A vihar éppen a Duna közepén érte őket s a nyolcz ember: Hummel Frigyes, Vittman Ferencz, Scheben Márton, Scherer József, Scherer Józsefné, Milinkovics Arvam, Paics Markó és Paics Dusan a Duna hullámaiban ielték halálukat. Morovicza közelében arató munkások egy nagy tölgyfa alá menekültek a vihar elől, a fát kitepte a vihar, miközben, a munkások közül négyen súlyosan megsérültek.

* **Rendőri hírek.** Delimán Mari korbesdi illetőségű 18 éves csavargó cseléd az elmúlt napok folyamán 4 rendbeli betörés-s lopást követett el: tömérdek ruhaneműt, nagymennyiségű ezüst evőeszközt, azonkívül kosarakat, fazekakat, élelmi cikkeket lopott. Tegnap kézrekerülvén, kihallgatása után az ügyészséghez kísértetett. **Talált tárgy.** Találtatott egy karperecz és egy medaillon, igazolt tulajdonosaik átvehetik **Mendelényi Béla** rendőrfogalmazónál.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Boyer József mint férj maga, valamint leánya Jolánka férj. Schenker Jánosné és unokái: Irma, Etta, Vilma, Lujza, Gizella, Mihály, Jolán és Margit, ugy Schenker János vő, Nagy Károly nyug. m. kir. honvéd százados mint sógor és Boyer Karolin sógoronő s több rokonnok nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a feledhetetlen jó nő, anya, nagyanya, sógoronő, és rokonnak **Boyer Józsefné**, szül. Lerch Annának folyó év július hó 14-én, este 9 órakor, életének 61-ik és boldog házasságának 43-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai ugyane hó 16-án, délután fél 5 órakor fogtak a róm. kath. egyház szertartása szerint Nogál-utca 501. számú gyászháznál beszenteltetni és az olasz községekbe örök nyugalomra tételre. Az engesztelő szent miseáldozat ugyane hó 17-én délelőtt fog a premontrai rend templomában az Egek Urának bemutatni, mely végítességtételre az elhunyt rokonnai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1902. június 15. Béke és áldás porairal!

* **Az osztálysorsjáték húzása.** Az osztálysorsjáték harmadik osztályának tegnap megkezdett húzásán a következő számok huzattak ki:

30.000 koronát nyert: 66582.
15.000 koronát nyert: 47230.
5000 koronát nyertek: 7672 60175.
2000 koronát nyertek: 21597 25222 43625.
1000 koronát nyertek: 32920 63712 86626.
500 koronát nyertek: 8078 20970 21567 21876 22851 25193 26723 31220 32031 36524 37430 41894 43375 43695 49014 55602 58124 58286 59119 63076 64282 68081 68919 73015 74781 83135 86789 96313 98897.

A többi kihuzott számok 130 koronát nyertek.

* **Gyilkosság három forint miatt.** **Tirnicz** Lajos csepeli csemegekereskedőt tegnap délután öt és hat óra közt a József-utca 4. számú házában levő boltjában borzalmas ke-

gyetlenséggel meggyilkolta egy tölténygyári munkás. **Fustnerschmied József** a gyilkos neve. Fustnerschmied félév óta hat koronával tartozott a kereskedőnek. Tegnap délután a kereskedő elment Fustnerschmied lakására és kérte a tartozását. A munkás azt felelte, hogy majd megfizeti. A kereskedő eltávozott, a munkás pedig elment egy pálinkás-boltba, elitta, a mi pénze volt, s részegen elment a kereskedő boltjába, a kinek ott van a lakása is.

— Hát mennyivel tartozom én magának? — kérdezte.

— Három forinttal!

— Ho hát itt a tartozásom, válaszolt a munkás, s e szavakkal előrántotta eldugott nagy kését és szíven szurta a kereskedőt; azután még kétszer szurt beléje és a balkarját is fölhasította. A kereskedő egy jajszó nélkül meghalt. A gyilkos elmenekült, de a csendőrök elfogták.

Igazságszolgáltatás.

Csalás távirattal. Grünfeld Gyula főczer magánhivatalnok ravasz módon szerzett magának egy kis zsebpénzt. Szobát bérelt az egyik fővárosi szállodában s innen táviratot mentesített Buchhalter Sámuel gazdag egri kereskedőhöz, a kinek egy Gyula nevű fia van. A sürgöny így szólt:

»Apám, küldj nekem azonnala Sas-szállodába 250 forintot. Gyula«

A pénz még aznap megjött, de a táviróhivatal kézbesítője csak úgy akarta azt a jelentkező Grünfeld Gyulának kiadni, ha mint Buchhalter Gyula igazolja magát. A furfangos legény nem jött zavarba. Bevitte a kézbesítőt a szomszédos kávéházba s ott Dröhlich Mór ügynökkel, aki ismerte ugyan, de a nevét nem tudta, igazolta magát. Sőt Dröhlich, abban a hitben, hogy kávéházi ismerősét tényleg Buchhalter Gyulának hívják, érte kezességet is vállalt a postán. Később kitudódott a csalás és Buchhalter Sámuel panaszára Grünfeldet letartóztatták.

Tegnap állt törvényt egyuttal egy másik huncutsága miatt is, a melyet Takács József hordár kárára követelt el, egy hogy 10 forint kölcsönt vett tőle egy »fentartással« jelzett takarékkönyv cskére.

A mai tárgyaláson, melyen Agoras-tó bíró elnökölt, nagy vitára adott alkalmat annak eldöntése, hogy a táviratos csalásért lehet-e Grünfeldet megbüntetni. Mert Buchhalter visszavonta a panaszát és dr. Mózes László védő azt állitva, hogy a megbüntetést kérő postakincstár nem tekinthető károsnak, vád hiányában felmentést kért.

Vitatta ez álláspont helyességét annál inkább, mert a posta nem fizette eddig vissza Buchhalternek a pénzt, míg Dröhlich fizet a jótállás folytán.

A törvényszék azonban nem fogadta el a nézetet és Grünfeldet csalás, valamint okirat-hamisítás vétsége czimén egy évi börtönre, ítélte. A közvádoló s az elítélt is felebbezett.

TAVIRATOK.

Az új bibornok.

Budapest, jul. 15. (Saját tud. táv.) A *Wiener Tagblatt* szerint az új bibornok dr. *Samassa József* egri érsek lesz.

A kiegyezés.

Bécs, július 15. (Saját tud. táv.) A »Fremdenblatt« jelenti: A belügyminiszteriumban az osztrák és a magyar szakelőadók tegnap négy óra hosszat közös tanácskozást folytattak. A tanácskozás az állategészségügyi kérdésekre vonatkozott és pedig egyebek között az Ausztriába behozott marhák egészségügyi megvizsgálásának javítására és a Magyarországból Ausztriába hozott sertések tekintetében szükséges, bizonyos járványrendészeti-rendszabályokra. A tanácskozást ma folytatják.

Salisbury kiüntetése.

London, jul. 15. Hivatalosan jelentik, hogy a király Salisbury marquisnak, a kit e hó elején kihallgatáson fogadott, a Viktória-rend gyémántos nagykeresztjét adományozta. (M. T. I.)

Nagy idők tanuja.

Budapest, jul. 15. (Saját tud. táv.) Remete-mezői *Uffalussy Miklós* az 1848-iki magyar országgyűlés volt képviselője a *Szent István-rend* nagykeresztjese, ma végelgyengülésben elhunyt.

Kifosztott bankár.

Berlin, július 15. Müller József frankfurti bankárt, aki itten beteg neje látogatására megérkezett, éjjel idején midőn Potsdamból hazatért, a város egy elhagyatott utcájában hirtelen megtámadta két ember. Az egyik egy nagy kezdőt borított a fejére, a másik pedig a réműlettel tehetetlen embert kifosztotta. Elvették tőle értéktárgyait és pénzét. A vakmerő rablás nagy feltűnést kelt. (M. T. I.)

Angol kabinetválság.

London, jul. 15. Minthogy Salisbury lemondása az eddigi kormány megszűnését vonta maga után, Balfour miniszterelnök szükségesnek találta, hogy a kabinet összes tagjait újra állásukba helyezze és abban megerősítse. Néhány miniszteri állásnak új emberrel való betöltését vagy kicserélését a parlament őszi ülészaka előtt valószínűnek tartják, de nem hiszik, hogy még valamely jelentősebb változás fog történni a kabinetben. (M. T. I.)

Ibn Rasid kiüntetése.

Konstantinápoly, jul. 14. Hivatalosan közléteszik, hogy a szultád *Ibn Rasid* nejdí sejknek a kalifátusnak tett önfeláldozó szolgálatai elismerésül a gyémántos Nisán-el-Itikhár-rendjelet adományozta. (M. T. I.)

A Campanile katasztrófája.

Velence, július 15. Velence büszkeségének, a Campanilének katasztrófájáról ma még a következő részletek szólnak:

Délelőtt féltiz óra volt, mikor egyszerre tompa zuhanás verle föl a Szent Márk-tér csendjét. A Campanilének egy három méternyi falrésze zuhant le, utána apró kövek, törmelékek. Néhány pillanatra piros porfelhő borított el mindent és az a szakadás, mely 150 évvel ezelőtt villámsújtás következtében támadt a tornyon, szokatlan szélességben tátongott. Majd hirtelen megingott az egész torony és összedől, mint valami gyermekjáték-

épitmény. Az arra járó néptömeg rémült kiáltással szétrebbent. Jajveszékelve menekült mindenki. A rendőrség rögtön körülkerítette a helyet. A molón oly tolongás támadt, hogy többen a vízbe estek, de kimentették őket. A környéken levő üzleteket, irodákat, továbbá a kereskedelmi csarnokból már előzetesen mindent eltakarítottak. A kávéházakat is kiürítették. A leszakadó torony lerontotta a könyvtárnak egész homlokzatát is. A piros porfelhőtől perczekig nem lehetett semmit látni és a mikor eloszlott a por, könyezve nézve mindenki a Campanile romjait. A toronyról leomlott angyalszobrot szárny nélkül megtalálták és a Márk-templomban helyezték el. A romokon még ott a harang. A környék házait, különösen a doge-palotát ma megvizsgálták. A városban nagy a szomorúság. Mindenfelől részvétlívratok érkeznek. (M. T. I.)

Salisbury a felsőházban.

London, július 14. A felsőházban az elnök, Devonshire herceg bejelenté Salisbury lemondását és megjegyzi, hogy joggal föltehető hogy ha a délafrikai háború várakozása ellenére nem húzódott volna olyan soká, Salisbury már előbb lemondott volna. Az elnök azután behatóan méltatja Salisbury kiváló tulajdonságait, majd kijelenti, hogy politikai nyilatkozatra nincs szükség, mert a vezető miniszter változása nem fogja maga után vonni a kormány politikájának változását. A mi Hicks-Beach pénzügyminiszter magatartását illeti, még remélhető, hogy lemondását, a melyet ilyen hirtelen nem vártak, talán vissza fogja vonni.

Spencer és Halsbury hosszabb beszédben méltatják Salisbury jellemét és kiváló képességeit.

Rosebery azt mondja, hogy Salisbury Gladstone óta dominált Anglia érdekében és beszédét Salisbury kiváló tulajdonságainak magasztalásával fejezi be.

A Ház azután áttér a napirendre és második olvasásban elfogadja a szeszes italok eladásáról szóló törvényjavaslatot.

Az anziksz feltalálója meghalt.

Budapest, július 15. (Saj. tud. táv.) Bécsben nevezetes ember hunyta ma örök álmra szemét: *Hoffmann* Emánuel műegyetemi tanár, a ki a képes levelezőlapnak volt feltalálója. Vajjon meggyászolják-e a szenvedélyes gyűjtők az elhunyt atyamestert?!

Francia lobogó angol területen.

London, július 14. Az alsóházban Cranborne külügyi államtitkár egy hozzáintéztet kérdésre alaptalannak nyilvánította azt a hírt, hogy a Kanton és Makao között lévő Ichti kőszögben kitűzték a francia lobogót. (M. T. I.)

Eltűnt sanszonett.

Budapest, jul. 15. (Saj. tud. táv.) Holtsuch Keresztély kertész a rendőrségen ma tizenhat éves *Krisztina* nevű, bájos szépségű leányának nyom nélküli váratlan eltűnését jelentette. A hódító szépségű leány egy 2-od rangú mulatóhely énekesnője volt. Legutóbb gróf Bebeimob konstantinápolyi olasz nagykövetség fiatal attaséjával levelezett s nagyon valószínű, hogy ez csalta el Buda-

pestről. A rendőrség erélyesen nyomozza a nyoma-veszett leányt.

A várva-várt berát.

Konstantinápoly, július 14. *Jóakim* ökümen patriárka, a ki már több mint egy éve működik ebben a minőségben, tegnap végre megkapta azt a berátot, a mely őt méltóságába iktatja. A berát kiadásának halogatása annak tulajdonítandó, hogy a porta a berát eredeti szövegét meg akarta változtatni és a volt ipeki szera patriarkátusnak három eparikiáját nem akarta belefoglalni, a mi ellen a patriárka tiltakozott. (M. T. I.)

A bolgár fejedelem czivillistája

Szófia, július 15. A szobranye elvetette azt az indítványt, hogy a fejedelem czivillistáját redukálják és megszavazta az eddigi összeget. — Danev miniszterelnök a szerreszi ügyben hozzá intézett kérdésre azt válaszolta, hogy Bulgária követeléseit eddig nem teljesítette a porta, tehát most nem nyilatkozhatik még a dolgról. (M. T. I.)

A fülöpszigeti hadak parancsnoksága.

Washington, július 11. Chaffee tábornok azt a parancsot kapta, hogy a fülöpszigeti hadak parancsnokságát szeptember 30-án adja át Davis tábornoknak és vegye át az Egyesült-Államok keleti kerületének parancsnokságát. (M. T. I.)

Az olasz király Oroszországban.

Krasnoje-Szelo, július 14. *Miklós* czár és *Viktor Emánuel* király ma este 6 órakor *Feodorovna Alexandra* czárnéval és *Feodorovna Mária* özvegy czárnéval ideérkeztek. A pazarul díszített pályaudvaron testőrökből álló diszörség volt felállítva. A két uralkodó ellépett a diszörség előtt, mire a helyi hatóság küldöttéi sötét és kenyeret adtak nekik át. Azután következett a tábor megtekintése. A két czárné kocsin előrehajtatott, a czár és a király nagy kísérettel lóháton követte őket. A sátrak előtt felállított csapatok és a nagy számmal összegyűlt közönség lelkes hurrával üdvözölte a felségeket. Miután a két uralkodó ellovagolt a tábor előtt, a czár sátrában szerenádot rendeztek, majd 2000 zenész a takarodót játszotta, de ezt az időközben megeredt eső kissé megzavarta. A fejedelmi társaság azután a palotába ment, a hol családi ebéd volt. Ebéd után a felségek a színházba mentek, a hol két balletet néztek végig. Holnap reggel nagy csapatszeme lesz. (M. T. I.)

Kitchener megjutalmazása.

London, július 15. Mozzalom indult meg, hogy Kitchener-t, a hazatért fővezért mint egy évvel azelőtt Roberts lordot, nemzeti ajándékkal jutalmazzák meg. A gyűjtéseket már sok helyütt megkezdték. (M. T. I.)

Rejtélyes gyilkosság.

Kaposvár, július 15. A város határában tegnap egy női holttestet találtak, a melyen baltautések látszóttak. Az aszszony kilétét még eddig nem lehetett megállapítani. Gyilkosát sem tudták még eddig kézrekeríteni. (M. T. I.)

Megszökött sikkasztó.

Nyiregyháza, július 15. Szokrácsi Gyula 34 éves szabadkai születésű hivatalnok, gazdájától, egy buzakereskedőtől, 1600 frtot sikkasztva megszökött. A rendőri nyomozás szerint egy fiatal nővel utazik együtt.

Egő waggon.

Károlyváros, július 15. Tegnap délután a pályaudvaron egy faléczekkel megrakott kocsi (waggon) ismeretlen okból kigyuladt és leégett. A tűz nagy pánikot keltett.

Balfour lord-privy-seal.

London, jul. 15. A király tegnap kihallgatáson fogadta Balfour miniszterelnököt és kinevezte titkos pecsétőrré (lord-privy-seal). (M. T. I.)

Öngyilkos huszár.

Bécsujhely, július 15. Az itten állomásozó huszárszázad egyik közlegénye, a debreczeni Varajda Sándor az éjjel forgópisztollyal föbe lötte magát és meghalt. Öngyilkosságának okát nem tudják. (M. T. I.)

A chicagói sztrájk.

Chicago, jul. 14. Minthogy a vasuti munkások és a vállalkozók között a további konferenciák is eredménytelenek voltak, még 20,000 emberrel is több sztrájkol. A bérvesszeséget, a melyet a rakodómunkások és a fuvarosok a vasutaknál és más vállalatoknál szenvednek, naponként egy millió dollárnál jóval többre becsülik. A helyzet nagyon komoly. (M. T. I.)

A new-yorki tőzsdéről.

New-York, július 15. A mai ériéktőzsdén a szombati jó bankkimutatás és a biztató aratási kilátások nagy vevőkedvet eremtettek gabonavasuti részvényekben. A kereslet csak néhány papírra szorított és csak néhány érdekeit spekuláns vett benne részt. Különösen kerestek Chicago-Milwaukee vasuti részvényeket, de a szilárdság nem terjedt ki szélesebb körre és a tőzsde általános ingadozó volt. Zárlat szabálytalan. Részvényforgalom 600,000 darab. (M. T. I.)

NYILTTER.

Értesítés.

Tisztelettel van szerencsénk Nagyvárad város és Biharvármegye t. vevő közönségét értesíteni, hogy *kishidő Neumann férfi ruha-kereskedésével szemben egy dúsan felszerelt, nagy választéku*

alkalmi czipő, kalap és uri-divat

nagy raktárt

létesítettünk.

Amidőn ezen üzletünket megnyitjuk, alkalmat kívánunk nyújtani a nagyközönségnek, hogy

eddig még nem ismert jó minőség és a legolcsóbb árak mellett szerezhesse be szükségletét.

Ezen vállalatunk létesítése alkalmából szoros elhatározással lépünk városunk piacára:

áruinkat minden elfogadható árrban bocsátani rendelkezésére.

246

Teljes tisztelettel

Kovács és Rein.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irtó: **Slenkiewicz Henrik.** 44.

Grodsicki sötét tekintetét vetett a kerdőzre, azután egyszerűen, szinte könnyedén felelte:

- A várat nem lehet megvédeni!
- Miért?
- Nincs löporom. Küldöttem már husz csónakot, kértem, hogy legalább egy csipetnyit adjanak. Megvesztegettek az embereimet, vagy nekik maguknak sincs löporuk? Nem tudom. Nem kaptam egy hordócskával sem. A meglévő készlet még két hétre elég. Hej, lenne csak löporom, inkább a levegőbe röpteném magamat és az egész várost, mintsem hogy a kozák legyen itt az ur. De így? Azt parancsolták, hogy helytálljak — hát megállom a helyemet! Ugy rendelték, hogy örködjem — hát örködöm, ha fogcsikorgatva is! És ha meg kell halnom, hát készséggel halok.
- Mért nem gyártasz magad löport?
- A Fekete-tenger felől jövő salétromos csónakjaimat két hónap óta mind elfogták a saporogóiak! Végem van már nekem!
- Hát ha magad mennél el löporért?
- Ea nem hagyom el Kudakot. Itt életem, itt legyen a halálom is. Te csak magaddal törődjél! Azt ne hidd, hogy rád lakomák és ünnepek várnak. Ott nem tisztelik ám a követjogot! Megölik azok a saját parancsnokaikat is! Mióta itt vagyok, még egy se költözött a másvilágra természetes halállal. Tenéked se lesz más sorsod!

Skrzetuski hallgatott.
— Látom, hogy félsz. Jobb lesz ha visszafordulsz.
— Parancsnok uram, ki nem találhatsz te olyast, ami engem megijesztene! Nem újság nekem a te sok vészhirod, tizedszer hallom már, s ha azt tanácsolod nekem, hogy forduljak vissza, azt kell gondolnom, hogy te így tennél a helyemben. Ugy látszik, hogy nemcsak a löporod fogyott el, hanem a bátorságod is!

Grodsicki nem haragudott meg, sőt ellenkezőleg most már barátságosabban szólt Skrzetuskához.
— Ördögös ficzko vagy! Derekasán megfeleltél! Látom, hogy méltó embert választott a herceg, mert diszére válsz katonáinak s az udvarbeli híres nemességnek. Nem tartalak én vissza, sőt hogy gyorsabban haladhass, adok a nehéz bárkád helyett könnyű sajkákat is. Nienasytnál azonban a szárazon vontasd őket, mert a folyó ott nem járható. Odább aztán megint vizen mehetsz.

Egy napba tellett, amíg a sajkák készen álltak az utra. Addig vendégeül látta Grodsicki a kapitányt. Bejárták az egész várost, megnézték a védőműveket. Rend és szigorú fegyelem volt mindenütt. Éjjel-nappal örök állottak a sánczokon, amelyeket a foglyul ejtett tatárokkal erősítettek meg.

— Évről-évre egy hüvelykkel emelem a sánczaimat. Most már olyan magasak, hogy ha löporom is lenne, százezer ember se venné meg a várat. De ha löni nem tudunk, elnyom a tulerő.

A vár tényleg bevehetetlennek látszott, mert a nagyszámu ágyun kívül a folyó és a sok szikla is védte, amely meredeken emelkedett a vízből. Nem is kellett belé nagy őrség, csak jól fegyverezett legyen. A Dnyeper e helye oly keskeny volt, hogy a kilőtt nyíl messze a tulsó parton hullott alá. A vár ágyui végig szánthatatták golyóikkal az egész tájékat. Félmérőföldnyire odább állott a nagytorony, ahonnan az egész vidéket áttehetett tekinteni, száz löny őrséget Grodsicki naponta megújította. A legkisebb gyanus jelre megkongatták a harangokat s a várbeliek fegyverbe álltak.

— Ez most hetenként többször is meg-esik, mondta Grodsicki. A tatárok úgy lesnek ránk, mint a varju a haldoklóra, aki még mindig él. Ezrével settenkednek ott, mi lövünk rájuk, arra aztán megfutamodnak.

— Nem untad meg még az életed itt ebben a magányosságban?

— Ha azt mondanák, hogy a királyi kastélyllyal cseréljem el az én komor váramat: akkor is ott maradnék. Többet látok itt a világból, mint a király ott Varsóban a palotája ablakánál!

Skrzetuski nem aludt ezen az éjjelen; az a bizonyosság, hogy az életét veszté után: kinos gondolatokkal töltötte el agyát. Az élet vigan mosolygott reá, biztatón, hiszen fiatal volt, szeretett, kedvese oldalán a boldogság várta, de kedvesénél és életénél is jobban szerette hazáját, hogy Helena nem juthat el majd idején Roslogiból s így ha Bohuntól meg is menekszik, áldozatul esik a tatárok vad csordájának.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1902. július hó 15-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 16.20—15.—. Kétszeres buza 14.—13.40. Rozs 14.40—13.80. Arpa 10.60—10.—. Zab 13.80—13.—. Tengeri: 10.—9.60. Borsó 34.—. Lencse 40.—. Bab 16.—. Köleskása 23.50. Burgonya 6.20. 100 kiló lángliszt 28.60. zsemlyeliszt 28.—. fehérkenyér liszt 27.60, barnakenyér liszt 26.—. széna fuvarral 3.60, szalma 1.30 Szalonna 116.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —16. 1 köbm. bükfa 3.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —96, üntött gyertya —82, Lámpaolaj —78. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —72. Pálinka —72, Szilva-pálinka 1.80, Szesz 2.—. 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —48. olvaszt. fagyú 68.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—. magyar gyapju —.—. Egy hektoliter óbor 66.—, uj bor 46.—, mész 1.50, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—. kendermag 25.—. köles —. repce —.—, dió 32.—, mogoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalona 1.20, sertéshus 1.04, juh-hus 62, veres hagyma 12, fog hagyma 40, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. büköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—. 1 mm. löhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marhaártablázat 1902. július hó 15-ről.
Egy pár első rendű jármás ökör 630—710, egy pár másodrendű jármás ökör 510—590, egy pár harmadrendű jármás ökör 280—500, 1 drb fejős tehén 120—260. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 170—260. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 1 drb. veres borju 24—50, 1 drb. fél éves borju 34—58, 1 drb egy éves borju 40—74, két éves borju 64—158. 1 drb hizott sertés 84—92, 1 ár fél éves 28—36, 1 pár egy éves sertés 42—68, 1 pár két éves sertés 76—120. 1 drb igás ló 160—300, 1 pár ökörbőr 40—50, 1 pár tehénbőr 26—34. 1 pár bojubőr 10—20, pár löbőr 10—20.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Felix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	730	950	—	—	450	—	858
Vásártér	722	931	*11 4	237	420	638	851
V.-Velenceze	740	1000	1135	256	500	656	915
Rontó f.	734	1014	1150	309	514	709	929
Püspök-fürdő	805	1025	1155	314	519	714	915
Felix-fürdő	817	1037	1209	328	536	728	923

Felix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Felix-fürdő	820	1042	*1215	330	539	735	953
Püspök-fürdő	838	1100	1227	342	556	743	—
Rontó f.	842	1104	1232	346	600	788	1000
V.-Velenceze	856	1116	1246	359	614	803	1013
Vásártér	912	1117	102	415	630	819	1030
Nagyvárad	905	1127	—	—	623	—	1023

A *-gal jelölt csak vásár- és ünnepnap közlekedik

Forgalmi kimutatás 1902. évi július hó 15-ről. Tiszta buza körülbelül 140 hltr, kétszeres buza 40 hltr, rozs 60 hltr, 1 árpa 30 hkl. zab 50 hltr, tengeri 120 hltr, burgonya 85 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 75, drb, félhizott 96, sovány 54, süldő 270, malacz: 133, hizott marha 45, jármos ökör 700, fejős tehén 386, borju 415, bivály 21, juh és kecske 90, ló 493.

Meich Jenő és Társa

Tőzsde jelentés

A Tiszántul érdeklőjei számára

Értéktőzsde

Budapest, július 15.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Államvasút	—
Ribizem	509.50
Magyar jelvény	473.—
Összítőjegy	—
Wagon-kölcsön	—

Metallidő

Budapest, július 15.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.93
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6.
Káposzta	96

Városi árfolyások

Budapesti árfolyások 1902. július 15-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.—
Magyar koronajárdék	97.90
Magyar vasút kölcsön aranyban	119.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 20%	100.—
Magyar keleti vasúti államkölcsön 1870-ből	119.—
Magyar földterhermentesítési kölcsön 4%	97.80
Italmérségi jog megváltási kölcsön	100.—
Horvát-szlavón-földterhermentesítési kölcsön	97.50
Magyar ügyeménny-szolgálati kölcsön	206.—
Tiszántul-örvényes szerződés szerzők kölcsön	162.—
Osztrák járdék papirban	101.50
Osztrák járdék papirban	101.50
Osztrák járdék aranyban	120.50
Osztrák korona járdék	99.50
Osztrák államsorsjegyek	152.50
Osztrák magyar bank részvény	15.95
Magyar hitelbankrészvény	713.—
Osztrák hitelintézet részvény	701.—
Párisi visita	95.35
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.15
Londoni visita	239.82
20 márkás arany	23.41

SZERKESZTOI POSTA.

B. P. Nagyvárad. A hibornok temetésén Szabó János szamosújvári g. kath. püspök is résztvett, püspöki diszben. Megirtuk azt is, hogy két kanonokkal és egy theol. tanárral jött s részt vett a rezidenciában az ebéden is. Már hétfőn elutazott

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

1 darab I-ső rendű gallér . . . 11 kr.
1 pár I-ső rendű kézelő . . . 20 kr.

TELEFON 372.

TELEFON 372.

Szinésznőink elutazása

Szefir, szintartó, méterje . . . 13 kr.
Ponge selyem, színes, méterje . . . 50 kr.

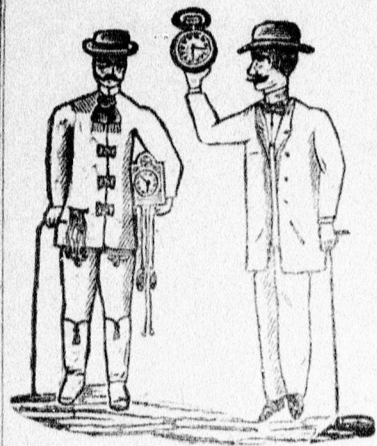
végzett áruházunk egy igen nagy vevőkört elveszített, azonban hogy tovább is a rendszer megszokott nagy forgalmat megtarthassuk hogy a következő három hónapban, az ugy- **női ruhaszöveteket** f-hér és színes batisztokat, cartonokat, chiffon és vászon nevezett holt saison alatt a raktáron levő cspkét, cspikekelt és mindennemű rövidárucikkéket, mélyen leszállított árak mellett fogunk eladni. Blousokat és aljakat mérték után is készítünk. Minden vevő, ki 10 forint értékűt akár egyszerre vagy apróbb részletekben vásárol, egy **életnagyságu fénykép** nagyobbitásra tarthat igényt, csupán a papír keretért 1 forint 50 krajczár fizetendő. Tisztele. tel

„AMERIKAI ÁRUHÁZ“ Nagyvárad, Fő-utca, színházi Bazár-épület.

1 szefir blous . . . 60 kr.
1 fehér batiszt blous . . . 1 frt 40 kr.

Minden olcsó!!

Cspike betét } legnagyobb választék.
Batisztokból } legolcsóbb árak.

Miért harag-
szol?
barátom.

Talán nem jár jól az órád. Oh hagyd el; ezeknek az óráknak már többé van a javítása mint az egész értéke.

Na ha csak az a baj, ajánlok neked egy jó órát, mely az én órámat is pontosan kijavította, s minden órát kivétel nélkül egy évi jótállás mellett

Csak 90 krajczárért,

órátüvegeket csak 10 krért ad, ugyszintén a legjobb órákat és ékszereket jutányos árban raktáron tart.

Kepes Márton, 226.

műórász Nagyváradon színház oldala mellett.

Ma szerdán
a „Bazár“ kerthelyiségében

a 37-ik gyalogezred zenekara

Zeneestélyt

tart.

Kezdeté este 8 órakor.

Tisztelettel

Dolgos és Szauer.

Fő-üzlet:
Zöldfa-u. elején.

HÁASZ MANÓ női divatáruhaza, Nagyvárad.

Fiók-üzlet:
Amerikai áruház.

Szíves figyelmét kívánom felhívni a t. vevőközönségnek remekül összeválogatott

tavaszi újdonságaimra

és tekintettel a mindenki által ismert óriási forgalomra, abban a helyzetben vagyok, hogy határozottan **olcsóbban adhatok, mint bárki.**

T. vevőim még azon előnyben részesülnek, hogy már 10 frt bevásárlásnál, bárha az részletekben történik is,

saját műtermemben (Zöldfa-utca 29. sz.) készült 60 cm. magas életnagyságu fényképet kapnak teljesen ingyen,

csupán a papírkertért s a reá való feszítésért önköltségemet, 1 frt 50 krt számítom fel. Maga ez életnagyságu fénykép a világ egy műintézetében sem szerezhető be olcsóbban, mint 10 forintért.

Uj üzlet! Szabó Testvérek Uj üzlet!

rőfös és női divatáruhaza,

Nagyvárad, Zöldfa-utca, a «Zöldfa» söresarnok mellett.

Raktáron tartunk legújabb divatu selyem, batiszt, Lyberti selyem és kreton *ingblousokat*, valamint legújabb napernyők, delainek, szövetek, francia selyem batisztok és ruhaselymek. — Nagy választék Chiffon és vászonárukban. **Bélésárúk nagy raktára.** — Üzletünket a legszolidabb alapon vezetjük.

Női ruhák mérték után megrendelhetők.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyunk

teljes tisztelettel

Szabó Testvérek.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.